

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Η ΚΑ ΙΟΥΛΙΕΤΤΑ ΑΔΑΜ ΣΥΝΕΠΛΗΡΩΣΕ ΕΝΟΣ ΑΙΩΝΟΣ ΖΩΗ!...

(Τί είδαν τὰ μάτια της σὲ διάστημα ἑκατὸν ἐτῶν...)

ΤΟΝ περασμένο μήνα, ἡ κυρία Ἰουλιέττα Ἀδάμ, ἡ διάσημη Γαλλίδα λογογράφος καὶ μεγάλη φίλη τῆς Ἑλλάδος, συνεπλήρωσε τὸ 100ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας της. Φαινόμενο σπανιώτατο γιὰ τοὺς ἀνθρώπους τῶν γραμμάτων, οἱ ὅποιοι σπανιώτατα φτάνουν σὲ τόσο προχωρημένη ἡλικία. Καὶ ὅταν λάβουμε ὑπ' ὄψιν μας ὅτι ἡ κυρία Ἀδάμ ἐξακολουθεῖ νὰ διατηρῇ τὴν πνευματικὴν της διαύγεια καὶ ἰσχυροτάτη μνήμη, μπορούμε νὰ ἀναλογισθοῦμε τί μεταλλεῖον ἀναμνήσεων θὰ εἶνε ἡ γυναῖκα αὐτή...

Ἡ κυρία Ἀδάμ ὑπῆρξε τὸν περασμένο αἰῶνα, ὅταν ἡ δημοκρατία ἀντικατέστησε ὀριστικὰ τὴν αὐτοκρατορία καὶ τὴ βασιλεία στὴ Γαλλία, μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ σημαίνουσες προσωπικότητες τῶν Παρισίων. Τὸ σαλόνι της συναγωνιζόταν τὸ σαλόνι τῶν Λακρουά, σὸ ὅποιο μεσουρανοῦσε ὁ Βίκτωρ Οὐγκώ. Ὅσο γιὰ τὴν κυρία Ἀδάμ μεταξύ τῶν τακτικῶν ἐπισκεπτῶν καὶ τῶν στενωτέρων φίλων της συγκατέλεγε τὸν Θιέρσο, τὸν Γαμβέτα, τὸν Σαδὶ Καρνό, τὸν Γκρεβύ — ὅλους δηλαδὴ τοὺς μεγάλους πολιτικούς ἀνδρας τοῦ νέου καθεστώτος.

Τοὺς περισσότερους ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς εἶχε γνωρίσει σὸ σαλόνι τῆς κομῆσης ντ' Ἀγκου, ἡ ὁποία ἄρχισε νὰ δέχεται πολιτικούς, καλλιτέχνες καὶ δημοσιογράφους ὅλων τῶν κομμάτων ἀπὸ τὴν ἐποχὴ πού ἡ ἀριστοκρατικὴ συνοικία Σαιν-Ζερμαίν τῆς ἔκλεισε τὶς πόρτες της, γιὰ νὰ τὴν τιμωρήσῃ γιὰ μιὰ σκανδαλώδη ἐρωτικὴ περιπέτειά της μὲ τὸν μεγάλο μουσουργὸ Λίστ.

Στὸ σαλόνι, λοιπὸν, τῆς κομῆσης ντ' Ἀγκου ἔκαμε ἡ Ἰουλιέττα Ἀδάμ τὴν κοσμικὴν της ἐκπαίδευσι, ὅταν ἔφυγε ἀπὸ τὴν ἐπαρχία της καὶ πῆγε σὸ Παρίσι, γιὰ ν' ἀφοσιωθῇ στὰ γράμματα. Καὶ ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι ἡ κόμησσα, παρὰ τὸν ὄψιμο δημοκρατισμὸ της, διατηροῦσε ἀκόμη τρόπους μεγάλης κυρίας. Ἐδέχετο τακτικὰ φίλους ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλοι ἦσαν ἤδη διάσημοι καὶ ἄλλοι θὰ κατακτούσαν ἀργότερα τὴν δόξα: τὸν Σαιντ-Μπέβ, τὸν Λαμαρτίνο, τὸν Μεριμέ, τὸν Ζιραρντέν, τὸν Ρενάν, τὸν Ταιν, τὸν Μπερλιόζ καὶ πολλοὺς ἄλλους.

Καταλαβαίνετε τώρα πόσο ἐνδιαφέρουσα θὰ ἦτο ἡ συζήτησι μεταξύ τῶσων περιφανῶν ἀνδρῶν. Ἡ νεαρά Ἰουλιέττα, ἀμίλητη καὶ προσεκτικὴ, τοὺς ἄκουγε μὲ θρησκευτικὴ εὐλάβεια, ἐντυπώνοντας τὰ λόγια των στὴν μνήμη της, γιὰ νὰ τὰ μεταφέρῃ ἀργότερα στὶς «Ἀναμνήσεις» της, μιὰ αὐτοβιογραφία πού ἀποτελεῖ μοναδικὸ πινάκκα τῆς παρισίνης κοσμικῆς ζωῆς κατὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη.

Συχνὰ, πολὺ συχνὰ, ἡ κόμησσα ντ' Ἀγκου, ἡ ὁποία αἰσθανότανε ξεχωριστὴ συμπάθεια γιὰ τὴν Ἰουλιέττα, ἔπαιρνε τὰ βράδια τὴν «μικρὰ φίλη» της, ὅπως τὴν ἀποκαλοῦσε καὶ τὴν πῆγαινε στὴν «Κομεντί Φρανσαίζ», γιὰ νὰ δῆ τὴν Ραχήλ νὰ ἐρμηνεύῃ ῥόλους τοῦ Ρακίνα, ἢ στὴν αἴθουσα Βαλαντούρ, ὅπου ἡ μεγάλη καλλιτέχνις Ριστόρι ἐνεσάρκωνε τὴν ἔνθεη μανία τῆς Μηδείας ἢ καὶ στὴν Ὀπερα, ὅπου ὁ ἀσύγκριτος Φὸρ ἐτραγουδοῦσε στὸν «Φάουστ» τοῦ Γκουνώ...

Ὅταν ὁ Ριχάρδος Βάγνερ, ἐντελῶς ἀγνωστος ἀκόμα ὡς μουσουργὸς καὶ γνωστότερος ὡς ἐπικίνδυνος ἐπαναστατικὸ στοιχεῖο, ἀναγκάστηκε νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν Σαξωνία, ἐπειδὴ κινδύνευε νὰ φυλακισθῇ καὶ νὰ καταφύγῃ σὸ Παρίσι, σὸ σαλόνι τῆς κομῆσης ντ' Ἀγκου ἔπαιξε ἀποσπάσματα ἀπὸ τὶς πρώτες του ὄπερες. Ἐ-

κεῖ τὸν γνώρισε ἡ κυρία Ἀδάμ, συνδεθεῖσα μαζί του μὲ στενὴν φιλία.

* * *

Μόλις ἡ δνὶς Λαμπέρ — γιὰτὶ αὐτὸ ἦταν τὸ οἰκογενειακὸ ὄνομα τῆς Ἰουλιέτας — παντρεύτηκε τὸν Ἐδμόνδο Ἀδάμ, ἕνα ἐξέχοντα πολιτικὸ καὶ τραπεζίτη τῆς ἐποχῆς του, πρώτη της δουλειὰ ἦταν ν' ἀνοίξῃ καὶ αὐτὴ ἕνα σαλόνι. Μολονότι, ὅμως, ἡ κόμησσα ντ' Ἀγκου τὴν βοήθησε ἀρχικῶς στὶς προσπάθειές της, ἀργότερα, ὅταν εἶδε ὅτι ἡ νεαρὴ προστατευομένη της εἶχε τραβῆξει τοὺς καλύτερους φίλους της, θύμωσε πολὺ καὶ διέκοψε ἀποτόμως κάθε σχέσι μαζί της.

Ἡ κυρία Ἀδάμ ζήτησε τότε τὴν προστασία τῆς μεγάλης μυθιστοριογράφου Γεωργίας Σάνδη. Ὡς τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, ἀπέφυγε νὰ ἔρχεται σ' ἐπαφὴ μὲ τὴν τραγικὴ ἐρωμένη τοῦ Ἀλφρέδου ντὲ Μυσσέ, γιὰ νὰ μὴ δυσμενισθῇ τὴν κόμησσα ντ' Ἀγκου. Πράγματι, ἡ κόμησσα, ἡ ὁποία δὲν μπορούσε νὰ συγχωρήσῃ στὴν συγγραφέα τῆς «Ἰνδιάνας» τὸ γεγονὸς ὅτι δοκίμασε κάποτε νὰ τῆς πάρῃ ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά της τὸν Λίστ, ἀπηγόρευσε στοὺς φίλους της νὰ ἔχουν στενὲς γνωριμίες μαζί της. Ἄλλ' ἡ κυρία Ἀδάμ δὲν εἶχε κανένα λόγο, τώρα πού τὴν ἀπηνήθη ἡ κόμησσα, νὰ μὴ ἐπιδιώξῃ τὴν πολυτίμη φιλία τῆς Γεωργίας Σάνδης.

Καὶ ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι ἡ διάσημη μυθιστοριογράφος τῆς φάνηκε πολὺ χρήσιμη. Ἐνδιεφέρθη γιὰ τὰ πρῶτα της φιλολογικὰ δοκίμια, τὴν βοήθησε μὲ τὶς συμβουλές της καὶ τὴν ἐνεθάρρυνε μὲ τοὺς ἐπαίνους της.

Ξαφνικὰ, ἐκηρύχθη ὁ γαλλογερμανικὸς πόλεμος. Ἡ πανωλεθρία πού ὑπέστησαν τὰ γαλλικὰ στρατεύματα, ὑπῆρξε κεραυνόβολο κτύπημα γιὰ τὴν ἐκλεκτικὴ αὐτὴ συντροφιά. Πολλὰ σαλό-

νια ἔκλεισαν, τὸ γέλιο καὶ ἡ χαρὰ χάθηκαν ἀπὸ τοὺς κοσμικοὺς κύκλους τῶν Παρισίων. Ἡ κυρία Ἀδάμ, φλογερὰ πατριώτις, ἐνοίωσε μὲ τὸσον ὀδυνηρὰ ἔντασι τὸ ὄνειδος τῆς καταστροφῆς τῶν Γάλλων σὸ Σεδάν, τὶς φρικαλεότητες τῆς πολιορκίας καὶ τῆς κατοχῆς τῶν Παρισίων, ὥστε ἡ περίοδος αὐτὴ ἔμεινε βαθειὰ χαραγμένη στὴν μνήμη της καὶ προσανατόλισε τὴν δραστηριότητά της πρὸς νέους ὀρίζοντας: Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, ἀφιέρωσε ὅλη τὴν ζωὴ της σ' ἕνα μονάχα σκοπὸ, πῶς νὰ συγκρατήσῃ στὴν συνειδησί τῆς Γαλλίας τὸ μῖσος κατὰ τῆς Γερμανίας.

Στὰ 1879 ἱδρύσθη τὴν «Νέα Ἐπιθεώρησι» μὲ πρόγραμμα τὴν ἀναζωπύρωσι τοῦ πατριωτικοῦ αἵσθηματος τῶν Γάλλων. Στὴν ἐπιθεώρησι αὐτὴ ἡ κυρία Ἀδάμ ἔγραφε ἀρθρα ἐξωτερικῆς πολιτικῆς ἐμπνεόμενα πάντοτε ἀπὸ βαθύ ἀντιγερμανισμὸ. Ἐκ παραλλήλου, ὅμως, φιλοξενόσθη στὶς σελίδες τοῦ περιοδικοῦ της ὅλα τὰ νεαρὰ ταλέντα. Στὴν γυναῖκα αὐτὴ ἀνήκει ἡ τιμὴ ὅτι ἐπέβυαλε στὰ γαλλικὰ γράμματα συγγραφεῖς ὅπως ὁ Πιέρ Λοτί, ὁ Γκυ ντὲ Μωπασσάν, ὁ Ζὰν Ρισπέν, ὁ Πῶλ Μπουρζέ, ὁ Μαρσέλ Τιναιρ, ὁ Λεὼν Ντωντέ, ὁ Πῶλ Μαγκερίτ... Καὶ μόνο γι' αὐτὸν τὸν λόγο, ἡ κυρία Ἀδάμ θὰ παραμείνῃ ἀξία τῆς εὐγνωμοσύνης τῆς γαλλικῆς φιλολογίας.

Ὁ Βίκτωρ Οὐγκώ τὴν ἐλάτρευε καὶ ὁ μέγας μουσουργὸς Μάγιερμπερ τῆς ἔστειλε κάθε μέρα, κατὰ τὴν διάρκειά της παραμονῆς του σὸ Παρίσι, ἕνα μποκετάκι βιολέττες...

(Συνέχεια στὴ σελίδα 44)

Ἡ διάσημη Γαλλίδα συγγραφεὺς κυρία Ἰουλιέττα Ἀδάμ, ἡ ὁποία συνεπλήρωσε τελευταῖα τὸ 100ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας της 1

